

A

Pedagógiai Programja
Helyi Tantervek – II.

Népművészet/Faműves
műhelygyakorlat

TARTALOMJEGYZÉK

Alapfok 4-6. évfolyama	3
A faműves műhelygyakorlat célja	3
A műhelygyakorlat feladata	3
Alapfok 4. évfolyam	3
Fejlesztési feladatok.....	3
Tananyag	3
Feladatcsoportok	3
Fa, fakéreg, szaru, csont megmunkálási alapismeretek.....	3
Fából, fakéregből, szaruból, csontból készült alkotások munkafolyamatának alapjai	4
Követelmény.....	4
5. évfolyam.....	4
Fejlesztési feladatok.....	4
Tananyag	4
Feladatcsoportok	5
Követelmény.....	5
6. évfolyam.....	5
Fejlesztési feladatok.....	5
Tananyag	5
Feladatcsoportok	5
Követelmények.....	6
A Fatárgykészítő tanszak vizsgakövetelményei.....	6
A vizsga részei.....	6
A vizsga tartalma	6
A vizsga értékelése	7
A FATÁRGYKÉSZÍTŐ MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI.....	7
A vizsga tartalma	7
A vizsga értékelése	8
Faműves műhely kötelező felszereltsége	9

FAMŰVES MŰHELYGYAKORLAT

Alapfok 4-6. évfolyama

A faműves műhelygyakorlat célja

Megismertetni a faművesség azon elméleti és gyakorlati tudnivalóit, melyek képessé teszik a tanulókat az önálló tárgyalakításra, környezetalakításra a tervezéstől a kivitelezésig. Célja továbbá a manuális képességek fejlesztése, az értékteremtésre, –megőrzésre nevelés, az esztétikai és a konstruktív érzékenység, faműves műhelymunka iránti nyitottság kialakítása.

A műhelygyakorlat feladata

A faművességhez köthető technikák, kézműves tevékenységek legátfogóbb ismereteinek átadása. A megismert technikák, tárgyalakítási folyamatok gyakorlatias, készségszintű elsajátításának elősegítése. Irányított tárgyelemzéseken, tervezési és alkotói folyamatokon keresztül a harmonikus környezet-, a tárgykultúra iránti igény kialakítása. Az esztétikai érzék és ítéletképesség mélyítése, árnyaltabbá tétele. Feladata továbbá a vizuális alkotó gyakorlattal párhuzamosan olyan alapozó és speciális ismeretek, készségek biztosítása, melyek lehetővé teszik a fenti célok megvalósulását. Feladata megismertetni a tanulót a faművesség történetével, sajátos kifejező eszközeivel, esztétikai törvényszerűségeivel. A fa, csont, szaru megmunkálásának hagyományos felhasználási területeivel, a tárgyformálás hagyományos és technikáival. A felhasznált anyagok tulajdonságaival, az alkalmazott eszközök típusaival. Feladata továbbá a művészeti területekhez kapcsolódó élményszerű ismeret- és tapasztalatszerzés biztosítása, az önművelés és önkifejezés képességének fejlesztése.

Alapfok 4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az egyszerű technikák elsajátításával a manuális készségek és képességek fejlesztése.
- Az alapanyagok kiválasztásától, feldolgozásától a termék elkészítéséig tartó munkafolyamatok ismertetése.
- A fa, fakéreg, szaru, csont alapanyagú termékek feldolgozási technológiai kivitelezési folyamatainak megismertetése.

Tananyag

- Élményszerű tapasztalatszerzés a fa, fakéreg, szaru, csont természetben található anyagokról.
- A fa, fakéreg, szaru, csont előkészítése munkára- rendszerezése, az alapanyagok tulajdonságai szerint
- Az alapanyagok megmunkálási technikái-gépi, kézi, faragás, karcolozás, intarzia ismerete, alkalmazása.
- A tárgykészítés munkafolyamata.
- A mesterség szerszámai, és helyes használatuk.
- Munka és balesetvédelem

Feladatcsoportok

Faműves műhely:

- Berendezése, anyag előkészítési, feldolgozási eszközei, szerszámai, használatuk.
- Munka és balesetvédelem

Fa, fakéreg, szaru, csont megmunkálási alapismeretek

- Az alapanyagok tulajdonságainak, különbözőségeinek megismerése tapasztalással.
- A fa, fakéreg, szaru, csont előkészítése munkára.
- Darabolás, válogatás, megmunkálás, felületkezelés.

Fából, fakéregből, szaruból, csontból készült alkotások munkafolyamatának alapjai

- Különböző funkciójú tárgyakhoz megfelelő anyag kiválasztás bútor, kishasználati tárgy puha, keményfa.
- Kéreg lefejtés módja ideje, kapcsolt, üregelt tárgyak eszközeik
- Szaru, csontforma, méret szín szerinti alkalmazása tisztítás alakítás
- Gépi kézi megmunkálás fűrész, gyalu, vésők használata
- Díszítő motívumok elkészítése választott technikával
- Befejező művelet felületkezelés olaj, viasz-polírozás

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a műhely berendezését,
- rendeltetésszerűen használni a tárgykészítés eszközeit, szerszámain,
- a munkavédelmi és balesetvédelmi előírásokat.
- Fából, fakéregből, szaruból, csontból készült alkotások
- alapvető műfaji sajátosságait, technikáit.
- az alapanyagok tulajdonságait, előkészítésüket munkára
- a megmunkálás szerszámainak használatát
- a tárgyalakítás munkafolyamatait
- a felületalakítás technikai lehetőségeit

Legyen képes:

- a megszerzett ismeretek alkalmazására
- a megismert eszközök és szerszámok rendeltetésszerű használatára
- az anyag és technika módszereinek kiválasztására
- a munka és balesetvédelmi szabályok betartására

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A különböző fából, fakéregből, szaruból, csontból készíthető műveletek elvégzéséhez szükséges képességek fejlesztése.
- A tevékenységek iránti nyitottság kialakítása.
- Gyakorlati tudnivalók megismertetésével ösztönzés a kreatív munkára
- Alapvető munka és balesetvédelem

Tananyag

- A különböző fa, fakéreg, szaru, csont alakíthatósága, felhasználási területei.
- Az alapanyagok a kiválasztásától, feldolgozásától a termék elkészítéséig tartó munkafolyamatok.

Az egyes alapanyagok felhasználásának módszerei:

- Szerkezet készítés csapolások, fakötések,
- Boronaépítésű épület szerkezet
- Fakéreg megmunkálása fejtés, szabás összeépítés
- Szaru feldolgozása formálás alakítás, díszítés
- Csont feldolgozás alakítás, díszítés
- Biztonságos eszköz és szerszámhasználat.
- Munka és balesetvédelem

Feladatcsoportok

- A tárgyalakítás gyakorlati ismeretei
- Faragott szék /faanyag tömbösítése ragasztása, szabás háttámla csapozás láb beillesztés/
- Boronaépítésű épület / szerkezet makett elkészítése/
- Kéregedény készítés / kapcsolósos módszerrel, szabás összeépítés/
- Ivótülök készítés / karcolt díszítési módszerrel/
- Csont fűszertartó / vésett spanyolozott díszítéssel/
- Befejező műveletek /felületkezelés/

Követelmény

A tanuló ismerje:

- Az anyag és technikák választásának összefüggéseit
- Az alapanyagok felhasználásának a módszereit, munkafolyamatait
- A szerszámok biztonságos használatát
- A munka és balesetvédelem szabályait

Legyen képes:

- Faragott szék elkészítésére
- Boronaépítésű épület makett kialakítására
- Kéregedény készítésére
- Ivótülök készítésre
- Csont fűszertartó készítésére
- Befejező műveletek elvégzésére
- Az ismeretek birtokában igényes, kreatív munkára.
- Valamint rendeltetésszerűen és biztonságosan használni a szerszámokat, eszközöket.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Újabb technikák bemutatásával készség, és képességfejlesztés
- Önálló, alkotómunkára ösztönzés
- Az önkifejezés lehetőségeire tanítás kortárs és a hagyományban alkotó népművészek példáján.

Tananyag

- A népművészeti, és népi iparművészeti alkotások tanulmányozása tapasztalatain alapuló tárgykészítés.
- A fa, fakéreg, szaru, csont felhasználásának újabb módszerei, lépései
- A tartalomnak (elkészítendő tárgynak) megfelelő anyaghasználat
- Megfelelő eszköz és szerszámhasználat
- Kreatív forma, és mintázatalakítás.
- Alapvető munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

- Tapasztalatokból építkező tárgyalakítás.
- A kreatív munka lehetőségei: kísérletek az anyagokkal, színekkel, formákkal. Az anyagtársítások,
- és mintázatok lehetőségei

Fából: térbeli formák kialakítása, pad, asztal, láda, fajtájszók, tornác, házoromdíz, kapu...

Fakéreg: fonással szövással alakított tároló hasított kéregből, kapcsolt vésett tárolók.

Szarul: hangkeltő eszköz kürt, ivótülök, fűszertartó, ékszer...

Csont: tároló, csat, ékszer

Követelmények

A tanuló ismerje:

- A fából, fakéregből, szaruból, csontból készíthető tárgyak munkafolyamatait, formai, megmunkálási, mintázási, feldolgozási módjait.
- előképeken, tapasztalatokon alapuló tárgykészítés módjait
- Ismerje a mai kornak megfelelő tárgykészítés lehetőségeit, és a mai környezetünkbe illesztését

Legyen képes:

- Az eddigi tapasztalatokból építkező tárgykészítés módszereinek alkalmazására.
- Megfelelő anyag, eszköz és szerszámhasználatra
- Fából, fakéregből, szaruból, csontból készíthető tárgyak, megmunkálására, díszítésére, formaalakításra, harmonikus feldolgozására
- Korának megfelelő önálló, kitartó munkára.
- Az alapvető munkavédelmi szabályok betartására

A Fatárgykészítő tanszak vizgakovetelményei

A vizsga részei

- A Fatárgykészítő művészeti alapvizsga követelményei
- A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:

- Rajz- festés-mintázás Max. 90 perc
- Fatárgy készítő műhelygyakorlat Max. 180 perc
 - rajzi, tervezési feladat 30 perc
 - tárgykészítés 150 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgyszerző, tárgykészítő képessége, tárgy- és környezetkultúra iránti érzékenysége. A tárgyszerző feladat tükrözze a tanuló gondolati tartalomnak megfelelő konstruáló, formatervező képességét, kreativitását, a fatárgy készítés műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, hagyományairól megszerzett ismereteit. A tárgykészítő feladat megoldása mutassa be a tanuló fatárgy készítés során megszerzett technikai jártasságát, szakmai tudását.

A fatárgy készítő műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:

1. Rajzi, tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész faműves tárgy vagy tárgycsoport.
A benyújtott - tanári irányítással tervezett és kivitelezett - színes rajzi, tervezési munka alapján, szabadon választott díszítési és összeállítási technikával készített (anyagdarabolással, fűrészeléssel, hasítással, vágással, marással alakított; reszeléssel, csiszolással tisztázott; fakötéssel, ragasztással, szegelemmel, csavarozással összeállított; karclozással, spanyolozással, áttört- vagy domborúfaragással, intarziával díszített; felületkezeléssel, pácolt, viaszolt.) fatárgy lehet:
 - fajtáték,
 - hagyománytárgy,
 - lakberendezési tárgy, bútor (doboz, szék).

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

2. Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített faműves tárgy.

A faműves vizsgamunka az intézmény által meghatározott funkcióval rendelkező tárgytípus díszítése a tanuló által készített színes tervvázlat alapján, szabadon választott faműves technikával (előkészített, kiszabott fa alapra, adott funkció függvényében, a forma - díszítmény összhangjának figyelembevételével).

A vizsga értékelése

A faműves műhelygyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:

- tárgytervező képesség,
- formaalkotó és díszítményképző készség,
- anyag- és eszközhasználati ismeret, jártasság,
- faműves alapismeret,
- megfelelően alkalmazott faműves technikák,
- a vizsgamunka összhatása.

A FATÁRGYKÉSZÍTŐ MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama:

- Rajz- festés-mintázás Max. 120 perc
- Fatárgy készítő műhelygyakorlat Max. 240 perc
 - rajzi, tervezési feladat 40 perc
 - tárgyalakotás 200 perc

A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:

Fatárgy készítő műhelygyakorlat Max: 10 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tárgytervező, tárgyalakotó képessége, tárgy- és környezetkultúra iránti elkötelezettsége. A tárgytervező feladat tükrözze a tanuló funkcionális, gondolati tartalomnak megfelelő formatervező képességét, kreativitását, a faművesség anyagairól, tárgyalakotó technikáiról, felületdíszítési módzatairól, a faművesség műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, hagyományairól megszerzett ismereteit. A tárgyalakotó feladat megoldása mutassa be a tanuló fatárgy készítő műhelygyakorlat során megszerzett technikai jártasságát, szakmai tudását, művészi igényességét.

A fatárgy készítő műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

1. Rajzi, tervezési dokumentációval, szakmai indoklással együtt benyújtott kész faműves tárgy vagy tárgycsoport.
A benyújtott tanári irányítással tervezett és kivitelezett színes rajzi, tervezési munka alapján. (vázlat, szerkezet, nézet, műszaki rajzi dokumentáció) szabadon választott díszítési és összeállítási technikával. Készített (anyagdarabolással, fűrészeléssel, hasítással, vágással, marással, esztergályozással, faragással; fakötéssel, ragasztással, szegeléssel, csavarozással összeállított; reszeléssel, csiszolással gyalulással tisztázott; karclozással, spanyolozással, áttört- vagy domborúfaragással, intarziával, festéssel díszített; felületkezelt, pácolt, viaszolt...) fatárgy lehet:

- fajták,
- munkaeszköz,
- népi hangszer,
- hagyománytárgy
- lakberendezési tárgy, bútor.

A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

2. A záróvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített faműves tárgy.
A vizsgafeladat az intézmény által meghatározott funkcióval rendelkező tárgytípus (bot, tükörkeret, kazetta...) díszítése, a tanuló által készített tervvázlat alapján, szabadon választott faműves technikával (előkészített, kiszabott fa alapra, adott funkció függvényében, a funkció - forma - díszítmény összhangjának figyelembevételével).

A fatárgy készítő műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:

- a fatárgy készítés anyagai, az anyagok tulajdonságai,
- a fatárgy készítés eszközei, műveletei,
- a tervezés szempontjai,
- a díszítés módjai (karcolozás, spanyolozás, domborúfaragás, áttört faragás, intarzia...),
- felületkezelési eljárások,
- a faművesség alkalmazási területei, tárgyi emlékei,
- jelentéstartalom a tárgyakon,
- pásztorfaragások,
- fajták,
- népi hangszerek,
- paraszti bútorok (ülőkalkatosságok, asztalok, ácsolt és festett ládák...),
- a népi építészet fából készült elemei, szerkezetei (boronaépítkezés, kapuk...),
- a paraszti gazdálkodás fából készült eszközei,
- a faművesség történeti fejlődése, technikai változásai,
- az asztalos, bognár- és kádármesterség főbb jellemzői,
- a hagyományok továbbélésének lehetőségei,
- a fatárgy készítés egészség- és környezetvédelmi alapismeretei.

A vizsga értékelése

A fatárgy készítő műhelygyakorlat gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- tárgytervező képesség,
- formaalkotó és díszítményképző készség,
- anyag- és eszközhasználati ismeret, jártasság,
- faműves alapismeret,
- a tervezéshez szükséges magyarázó-közlő rajz szintje,
- a terv egyedisége,
- a megfelelő faműves műveletek, munkafolyamatok kiválasztása,
- a faműves technikák műfaji sajátosságainak megfelelő alkalmazása,
- a forma és a díszítmény összhangja, a vizsgamunka összehatása.

A fatárgy készítő műhelygyakorlat szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai:

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szabatosága, pontossága,
- kommunikációs készség.

Faműves műhely kötelező felszereltsége

- megfelelő világítás,
- szellőztethetőség, páratartalom csökkentés, porelszívás elszívó ventillátorral,
- munkaasztalok, székek,
- gyalupadok,
- polcok, tárolók, szerszámok, nyersanyagok, kész- és félkész termékek számára
- Szerszámok:
- dekopír fűrész,
- egykorongos csiszológép,
- fűrógép állvánnyal,
- furdancsok,
- kézi fúrók,
- fűrészek,
- kézi gyaluk,
- faragókések,
- vésők,
- kalapács,
- csavarszorítók,
- pillanatszorítók,
- citling
- esztergapad - ha anyagilag megoldható - a hozzá való vésőkkel, késekkel, végtartó- és befogó szerszámokkal